

Izhaja vsako sredo.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze.
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00;
za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpoznej do pondeljka popoldne za pribičitev
v številki tečočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906.

Editor... Frank Zaitz
Business Manager... Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States, One Year \$3.00; Six Months \$1.75;
Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year
\$8.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

3639 W. 26th St., CHICAGO, ILL.
Telephone: Rockwell 2864.

Velike plače in penzije

Vlada v Washingtonu je nedavno razposlala vsem velikim korporacijam polo z vprašanji za pojasmilno, kolikšne plače prejemajo ljudje, ki so v načelstvih.

Znano je, da plače od \$100,000 do milijon dolarjev na leto in tej deželi niso redke. Napol bankrotirane, čisto bankrotirane in do vrata zadolžene železniške kompanije so imele v načelstvih odbornike, ki so prejemali od \$60,000 do \$600,000 na leto plače in raznih postranskih dohodkov. Letos je vlada v Washingtonu naročila vsem železnicam, oziroma načelnikom, naj si "prostovoljno" znijo plače tako, da ne bo nikče prejemal več ko \$60,000 na leto.

Velike, in tudi male insurance kompanije so plačevalne skozi do letos ogromne plače. Nekatere so segale v milijon dolarjev. Vodilni odborniki velikih jeklarskih korporacij so prejemali skupno z "bonusom" od pol milijona do milijon dolarjev na leto in več. Vodilni odborniki velebank so prejemali in še prejemajo \$100,000 do milijon dolarjev, in v nekaterih slučajih tudi več, kar je dokazala vladna preiskava.

Vzlie temu so večinoma plačali prav malo, in nekateri nikakega dohodninskega davka, ne samo lani, nego že od 1. 1928 naprej!

Bankir Albert H. Wiggin, ki je preje načeljeval Chase National banki v New Yorku, je prejemal od nje \$100,000 pokojnine. Podgovda med njim in njegovim zavodom je dolocala, da jo bo dobival do smrti. Delavcem pa ne privoščijo niti malenkostne pokojnine. Pod pritiskom senatne preiskave se je Wiggin tej nezasluženi penziji "prostovoljno" odpovedal.

Ali so vsi ti veljaki, ki poveljujejo zavarovalnicam, železnicam, bankam in industriji tolikšni geniji, da so vredni letne plače v stotisočkah? Niso! Kajti ako bi res imeli izredne sposobnosti in dalekovidnost, ne bi spravili vse gospodarstvo te deželi v anarhijo in milijone delavcev vrgli v bedo. "Genji" so si določili te gorostasne plače sami, ker so se prikopalni v korporacijah do odločilne moči.

Ti isti gospodje, ki se zdaj na vso moč ježe vladini radovednosti, ki bi rada "pokukala" v njihove plače, pa na drugi strani zagotavljajo, da svojim delavcem ne morejo za 44 ur garanja plačati več kot dober desetek na teden, ali le kakih \$700 na leto. Večina delavcev — namreč tistih — ki so zaposleni, ne zasluži zdaj povprečno niti po \$500 na leto.

Ako se raznim predsednikom in drugim viškim uradnikom korporacij zniža plače na kakih \$60,000 na leto, bo to nekoliko pomagalo delničarjem, delavci pa bodo imeli koristi šele kadar odstavijo vse te trote, socializirajo bogastva in jih začno sami upravljati.

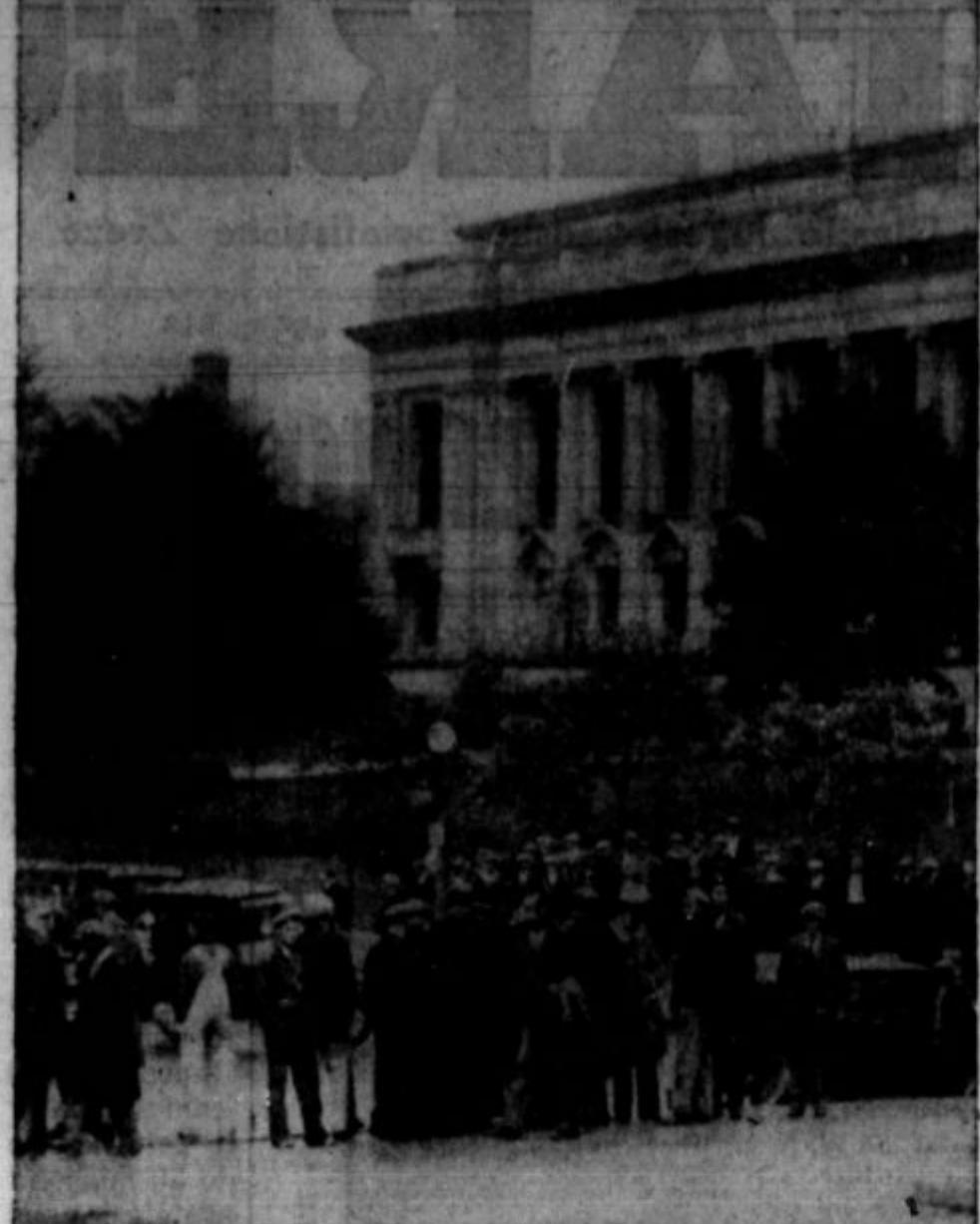
Svoboda tiska

Mnogi veliki dnevni in tudi nekatere revije, so dvignili precej prahu zaradi nevarnosti, ki preti svobodi tiska. V ospredju boja so takozvani republikanski dnevni, ki se boje, da bo sedanja demokratska administracija porabila svojo izjemno moč tudi nad časopisom. Ako prične ukazovati, kako smejo, in kako ne smejo pisati, bo republikanskim časopisom težko v agitaciji za politične urade, ki se prične drugo leto in potem spet 1936.

Vsi ti časopisi, ki danes grme za svobodo tiska, niso imeli niti besede v obrambo za svobodo tiska med vojno, kajti šlo se je tedaj le proti radikalnemu tisku. Danes bi rada vladu stopila nekoliko na prste tudi nekaterim dnevnikom multimilijonarjev, ker sabotirajo njena prizadevanja, da jim pomaga iz brezna krize. Oni hočejo, da bi "new deal" poznal edino njihove koriste, ne pa govoril tudi o minimalnih plačah in maksimalnem delavniku, o pravici organiziranja v uniji in sličnih stvareh, ki so zoprene ušesu kapitalističnega grabeža. Kapitalisti so v pohlep za profiti slepi in ne vedo, da hoče Rooseveltova administracija obvarovati sedanje sisteme razpada, ne pa ga odpraviti, kot jo dolže.

Profesor na Columbiji, ki je dejal, da absolutne rešnice ni, nego le mnenja, je s tem pogoval le svoje mnenje.

DEMONSTRACIJE RUDARJEV

št. 1 JSZ ob svoji 30-letnici. Zdaj, ko je to delo končano, se bomo vrgli na agitacijo za list. Johnny Rak je dobil dve načini in upravnik dve.

Kaj pa zastopniki v drugih naselbinah? Potrebno je, da se zganejo! Saprambiš, nad stovas je, pa da bi ne šla agitacija naprej! Naprej z delom! List je zdaj povečan in mi ne smemo prenehati z agitacijo. Načil naj bo: PROLETAREC MORA Z NOVIM LETOM NAZAJ NA OSEM STRANI! Pišite, koliko številk naj vam posljemo vsak teden v agitatorične svrhe, da jih razdelite med naročnike, zato, da se bodo sčasoma tudi oni naročili.

Agitacija za nove člane

Chicago, III. — V klub št. 1 JSZ v Chicagu je letos prispolio precej članov in članic. Marsikdo pa, ki bi rad prispolil, pravi, da mu je zdaj nemogoče, ker nimata sredstev.

Je pa v Chicagu še mnogo rojakov in rojakinj, ki se bi lahko pridružili klubu. Članarina je 50c na mesec in prispolnila 25c. Potem, kdor zradi brezposelnosti ne more plačevati, je upravičen ostati član naprej in v ta namen mu da tajnik kluba v člansko knjižico takovzano izjemno znamko, ki ga nič ne stane. Tega privilegia se poslužujejo oni, ki so vsled krize brez sredstev.

Klub št. 1 ima poseben agitacijski odsek petih članov in članic, ki obiskujejo somišljence v namenu, da jih pridev v klub. Upoštevajoč krizo, ko večina organizacij nazaduje v članstvu, je bila agitacija klubu št. 1 dokaj uspešna. To seveda ni le zasluga agitacijskega odseka, nego ravno tako klubovega tajnika in vseh tistih sodrugov in sodružic, ki so pomagali in še sodelujejo v agitaciji.

Dostikrat so člani agitacijskega odseka zaposleni ob večerih z drugimi posli in ne utegnje obiskati toliko rojakov, kot bi radi. Zato zelo priporočam vsem članom in članicam, da naj povabijo na pristop v klub vsakega, ki ga smatrajo za somišljenika in značajnega človeka, da bom do konca leta dvignili število članov in članic klubu, kot jih še nikoli ni bilo. Zdaj je nadto dobrih članov in članic, dasi jih je nekaj prestopilo v klubu št. 16 na north side. Javnjanje klubu ob njegovem 30-letnici je najboljši dokaz, da je to res delavna delavska organizacija.

Angela Zaitz, tajnica agitacijskega odseka.

Naročite "New Leader"

Vsakemu, ki je zmožen angleščine, priporočamo, da si naroči socialistični tedenik "New Leader". Naročnina je \$1. Pošljete jo lahko skozi urad Proletarca.

KONCERT

pevskega zbora

"SAVA"

v nedeljo

26. novembra

V DVORANI ČSPS.

Sodeloval bo pevski zbor "Karl Marx" in njegov tamburaški zbor.

Vstopnice v predprodajo
40c; pri blagajni 50c.

Ebin Kristan klubu št. 1 JSZ

Ebin Kristan je bil v letih 1914—20 eden najdelavnjejših članov klubu št. 1 JSZ. Njegova zasluga je, da se je klubovo udejstvovanje na dramatskem polju dvignilo na najvišjo mogočo stopnjo. Zelo se je trudil za napredek kluba v prosvetnem oziru.

Ko je čital v Proletarju in Prosjeti o pripravah za jubilejno prireditve kluba št. 1, je poslal iz mesta Grand Haven v Michiganu, kjer živi, klubu št. 1 na naslov Proletarčevega urednišča sledče pismo:

Nobene slavnosti niti, katere bi se razjeli udelsali, kakor jubileja vašega kluba. Nepriznate razmere so premočne, in želja postane v njih prazna pena. Toda v duhu bom v nedeljo z vami.

Zgodovina kluba št. 1 je v miniaturni zgodovina modernega socialismu v Ameriki. Upajmo, da bo taka tudi njegova bodočnost.

Kar se prav sedaj dogaja po svetu,

bil človeka lahko napolnilo s črnim pesejmom. Toda iz blaznega kaosa, ki so narodi vanj zabredili, poveče socializem človeka v red, ki bo resničen red, v življenje, ki bo vredno tega imena, v svet, v katerem bodo vsi ljudje ljudje, in kjer svoboda, kultura in osvoboditev ne bo le privilegij pečice "izbranih".

Po kakšnih potih in ovinkih pride izmučen človek do tega cilja, je vprašanje, o katerem se lahko ugiba v debatih. Toda dan na dan se množe dokazi, da v kapitalističnem sistemu ni rešitve in da bo Socializem edini izhod.

V tem je pomen in važnost vašega klubu. Na tem polju so naloge, in moja srčna želja ob vašem priznavanju je, da bi klub postjal močnejši in močnejši — za izpolnjevanje teh nalog in za končno doseganje velikega, krásnega cilja: Osloboditev trpičnega delavstva, ustavitev družbe enakopravnosti, človečnosti, napredka in svobode — ne v "vsih frazerjevih sedanjih dni, ampak v resničenem, globokem pomenu teh besed.

Naprek klub št. 1!

Vaš starši

Ebin Kristan.

Boji na antracitu

Nanticoke, Pa. — Dne 18. oktobra je bila proglašena pri Glen Alden Coal kompaniji spoštna stavka po novi Antracite Miners Union of Pennsylvania.

Kaj se bo iz tega izčimilo, je še uganka. V U. M. W. je večina izgubila vse zaupanje. Za novo unijo je precej navdušenja. Vprašanje seveda je, kdo bodo rudarji v njih vzdržali in se bolj korenito oprijeli unijiskih principov. Če pa bodo zanemarjali seje in dolžnosti do organizacije, novo ime ne bo spremenoilo situacije. Izgubiti nimamo kaj, pridobimo pa lahko mnogo. Rudarji, zanimajo se za vse kar se godi okrog vseh.

Nevrjetno je, kaj vse se dogaja pod okriljem U. M. W., posebno pri Hudson Coal Co. in Glen Alden Coal Co. Tudi v Kentuckyju ne more biti slabše.

Vodstvo lokalne U. M. W. je nekompetentno reševati zadve unije v tej krizi. O njemu gre glas, da ima dobre plače ne samo od unije, ampak da je tudi pri kompanijah na plačilih.

U. M. W. je razcepilna na štiri ako ne celo na več različnih imen. To slab delavsko enotnost. Klub temu je bolje v delavski organizaciji, vsaj nekaj energije kakor nič. Gnjev delavstva pa je proti neznamenemu hlapčevstvu, ki razjeda žive.

Cloveku se mora studiti to hajno življenje. Zadnji čas je, da se začne delavci boljše učiti, ker drugače ne bodo zmožni izvleči sebe in družbo iz blata kapitalističnega izkoriscenja in korupcije.

Henrik Pečarič.

30-letnica Slavije

V nedeljo 19. novembra bo imelo slavnost 30-letnico društvo Slavija št. 1 SNPJ. Vršila se bo v dvorani SNPJ.

Nastopilo bo nekaj pevskih zborov, vprizorjena bo enodenjanka, ki jo je spisal k temu jubileju Oško Oven, nastopijo člani in članice mladinskega oddelka, v imenu SNPJ bo govoril na proslavi John Vojtich, in povabljen je bil tudi klub št. 1, ki je delegiral Chas. Pogorelec, da pozdravi društvo in udeležence proslave.

PO COLORADU

FRANK ZAITZ

(Nadaljevanje.)

V Stringtownu so živeli in še žive največ Slovenci. Druga skupina pred leti so bili priseljeni iz Bosne in Hercegovine. Pred okrog četrstoletjem so imeli v Stringtownu svojo ulico kolib. Slovenci so ji rekli "Bosna". Počnoci je bilo v teh kolibah in na ozki ulici veliko streljanja, posebno o pravoslovnih praznikih, toda brez zlih posledic. "Pucali" so si v zabavo, ali pa da so ostršili kakega "Kranjča", ki je začel ponoči nepovabljen v "Bosno". V krizi 1. 1907-08 so bili brez sredstev. Mesto jim je pošljalo živila. Nekateri mescani so zelo protestirali proti temu izdatku. Končno je občina pripravila slovenske župnika Rev. Peršeta, da bi "Bošnjake" pridobil za odhod v staro kraj. Povedal jim je, da njih ne bo "nič stalo". Na podlagi zakona, ki je določal deportacijo za vse one, ki v teku prvih pet let postanejo breme javne dobrodelnosti, bi šli nazaj na stroške parobrodne družbe in deloma ameriške vlade.

Bosnjaki so to "povabilo" odklonili, oblast v Leadville pa jih ni hotela siloma deportirati.

V Leadville so bili privabljeni za stavkovke. Kaj je "skeb" niso vedeli. Delavski bojev za skrajšanje delavnika, zvišanje plač in priznanje organizacije niso pojmovali.

Za izdajalski posel jih je najel rudotoplinci neki slovenski trgovec, ki je bil potem deležen raznih koncesij. Delavcem, ki so se zadolžili v njegovih trgovinah, je odtrgavala rudotoplinska odplača, in najela je mnogo izmed tistih, katerih je je priporočil. Tako si je zgradil največje trgovske podjetje v Leadville, ki je vključevalo vse, od modne prodajalne pa do lekarne, mesnice in pekarni. Vrhutega je imel salut ter "boarding house". Bil je zastopnik pivovarne, solastnik mnogih rudnikov, nekateri pa je imel v najemu. Ne samo lokalni političarji, nego tudi kandidati v drž. urade so ga pozvali.

Ko je nekoč prišel v Leadville govor na kampanjski shod za svojo ponovno izvolitev, mu je ta trgovec napolnil dvorano z rojaki. Angleščino so tedaj še slabo razumeli, mnogi čisto nič. Zato jih je naučil, da naj plisko na shodu, kadar bo on zaploskal, in da naj na koncu govornejvega govora vstanejo vsi do enega in vpijejo po slovensko: "Živio naš govorner!" Lokalni dnevnik pa je poročal, o sijajno uspelem shodu!

Ko sem se peljal iz Malte skozi začrneli, starci Stringtown, se mi je zdel kakor vas, ki ji je epidemija pobrala prebivalce. Tudi hiš je veliko manj kak

P. ZOLA:

RIM

Poslovenil ETBIN KRISTAN

(Nadaljevanje)

Benedeta se mu je smejala, ne da bi mu kaj očitali ali se žalostila zaradi tega naivnega klica sebičnosti. Pa je bila tako srečna, da ga je imela vsega zase v tej sobi, kjer ga je mogla oskrbovati! Ali v njeni ljubezni, ki je bila tako mlada in sočasno tako modra, je bilo tudi nekaj malega materinskega; popolnoma je razumela, da se ne kratkočasi, ker je oropan svojih navadnih zabav, ločen od svojih prijateljev, katerih se je ogibal od strahu, da se jim bo zdela povest o izpahnjeni rami sumljiva. Nobenih veselic, nobenega gledališča, nobenih obiskov pri damah! Zlasti pa mu je manjkal korzo; bil je naravnost bolan, naravnost obupan, ker ni mogel ničesar videti, ničesar zvedeti, ker ni videl med četrtjo in peto vsega Rima, da bi se vozil mimo njega. Če je prišel zaupen znanec, se je zato takoj razvilo neskončno izpraševanje: Če je tega kaj videti, če se je zopet oni kaj pokazal, kako se je dovršilo ljubimkanje tretjega, če se mesto razburja zaradi kakšne nove avtenture — same ničevnosti, vsakdanje marne, otroče, ubežne spletkarje, s katerimi je doslej trošil vso moško silo.

Celija, ki mu je rada donašala nedolžne čence, je uprla vanj svoje čiste oči, svoje brezdanje, zagonetne deviške oči, pa je po kratkem premoru nadaljevala.

"Kako dolgo to traja, preden je taka rana zopet zdrava!"

Je li to dete, ki ni imelo nobene skrbi razun ljubezni, ugenilo? Dario je v zadregi pogled Benedetu, ki se je le smehljala s spokojnim licem. Ali mala princezinja je bila že zopet pri drugem predmetu.

"O, veste, Dario, včeraj sem videla na kursu dama —".

V nepriliki je obmolknila, zakaj sama je bila presenečena, da ji je ušla ta opazna. Potem pa je kakor prijateljica iz mladosti, ki je poučena o malih ljubezenskih tajnostih, pogumno nadaljevala:

"Da, lično damo, ki jo dobro poznate. Kljub temu je imela šopek belih rož v rokah".

Topot ni Benedeta nič brzala svoje velososti, in tudi Dario jo je gledal smejoč. Prve dni ga je bila dražila s tem, da neka dama nič ne vprašuje po njem. On se zaradi tega naravnega preloma pravzaprav ni nič jezik, zakaj razmerje mi je postajalo že sitno in če tudi je bilo samoljubje lepega moža nekaj užaljeno, je vendar z zadoščenjem zvedel, da ga je Tonietta že nadomestila.

"Ej, kdor ni navzoč, nima nikoli prav", je bilo vse, kar je dejal.

"Mož, ki je ljubljen, ni nikdar nenavzoč", je odvrnila Celija z resnim in čistim obličjem.

Ali Benedeta je vstala, da bi popravila blazine za hrbotom okrevočajočega.

"Pusti, pusti, Dario, vsa beda je pri kraju. Obdržim te, in nikogar več ne boš imel ljubiti kakor mene."

Strastno jo je gledal in jo poljubil na lase, zakaj rekla je resnico; nikdar ni ljubil nobene druge. In prav tako se ni motila v prepričanju, da ostane vedno njen, čim se mu vda. Odkar ga je negovala v tej sobi, je z radostjo spoznala v njem zopet dete, katero je bila ljubila pod oranžami vile Montefiori. Ohranil si je nedvomno vsled poslabšanja plemena nekaj nenavadno otroškega, kakor se vračajo zelo stari narodi v otroško dobo. V svoji postelji se je igral s podobami ter je po cele ure gledal fotografije, katerim se je moral smejeti. Še nesposobnejši je postal za trpljenje, zahteval je od nje, da mora biti vesela in da mora prepevati, a zabaval jo je z ljubezljivostjo svoje sebičnosti, ki ga je navajala, da je z njo sanjal o življenu same radosti. Oh, kako bo lepo, ko bosta skupaj živel v solnčnem sijaju, pa ne bosta imela ne dela na skribi, in se jima, — tudi če se zruši

svet, ne bo treba potruditi, da bi šla gledat!

"Veseli me pa, da se je gospod abbe napoled zaljubil v Rim", je Dario naenkrat začela.

Pierre, ki je doslej molče poslušal, je rad pritrdil.

"To je res."

"Saj smo Vam pravili", se je oglasila Benedeta. "Če hoče človek razumeti in ljubiti Rim, je treba časa, mnogo časa. Če bi bili ostali samo štirinajst dni, bi bili odnesli slabu mnenje; zdaj pa, na koncu dveh dolgih mesecov, smo popolnoma mirni; nikdar več ne boste misili na nas brez nežnosti".

Bila je dražestna, očarjujoča, ko je dejala to. On se je vnovič poklonil. Ali sam je že razmišljal o tem, in zdelo se mu je, da je rešil uganko. Ko pride človek v to mesto, primaš sam svoj Rim s seboj, zasanjan, od domišljije tako oplemenjen Rim, da ga mora resnični Rim silno razočarati. Da dobi fantazija časa za novo delo, je zaradi tega treba gledati vse reči take, kakršne so, le skozi čudovito krasoto preteklosti, pa počakati, dokler ne nastane navada, dokler se ne ublaži povprečna resničnost.

Celija je vstala in se poslovila.

"Na svrdenje, draga moja. In poroka bo kmalu, kajneda, Dario? ... Saj veste, preden mine mesec, hočem biti nevesta. Da, da, svojega očeta že prisilim, da priredi veliko soarejo ... Oh, kako bi bilo lepo, če bi mogli biti obe poroki obenem!"

Bilo je dva dni pozneje, ko je Pierre po dolgem izprehodu po Trasteveru, kateremu je sledil obisk palače Farnese, čutil, da se mu odpira strašna in otožna resnica o Rimu. Ze večkrat je prerom Trastevero, kjer je bedno prebivalstvo privlačilo njegovo ozaloščeno ljubezen do revežev in trpinov. Oj, ta kloaka bede in nevednosti! V Parizu je bil viden grous kote v predmestjih, cele vrste hiš polne groze, kjer je človeštvo kupoma gnilo. Ali nič ni niti približno dosegalo te trohnove v brezkrbnosti in nesnagi. Kadarso bili v tej solnčni deželi najlepši dnevi, so skrivljene, stlačene, kletem podobne ulice ledenele v vlažni temi; zlasti strašen je bil duh, oduren duh, ki je mimočemu stiskal vrat, izvirajoč iz kislega sočivja, žaltovega olja, prihajajoč od človeške živine, ki je bila natlačena tukaj med svojim gnojem. Tukaj je bilo najti nepravilno, staro zidovje, zmedeno, kakor ga ljubijo romantični umetniki, s temnimi, zijajočimi vrati, ki se pogrezajo pod zemljo, zunanja stopnišča, ki se vzpenjajo do mračnih nadstropij, lesene balkone, ki jih je le čudež držal v ravnovesju v praznem prostoru.

(Dalje prihodnjič.)

AGITATORJI NA DELU

Izkaz naročnin, ki so jih poslali agitatorji "Proletarca".

Vse naročnine, ki jih pošljejo zostopniki in drugi agitatorji Proletarca, so šteete na bazi polletnih naročnin. Namreč agitator, ki pošlje eno celotno, je zabeležen v tem seznamu z dvema polletnima.

IX. IZKAZ.

Ant. Zornik na agitaciji v Penni in N. Y.	65
Anton Jankovich, Cleveland, O.	24
Anton Per, Springfield, Ill.	8
Joseph Zorko, West Newton, Pa.	6
Chas. Pogorelec, Chicago, Ill.	5
John Rak, Chicago, Ill.	5
John Zornik, Detroit, Mich.	4
Angeline Zaitz, Chicago, Ill.	4
Jacob Rozic, Milwaukee, Wis.	4
Anton Sular, Arma, Kans.	4
Frank Petavs, Little Falls, N. Y.	4
John Terčel, Strabane, Pa.	3
Nace Zlembberger, Piney Fork, O.	3
Joseph Snoy, Bridgeport, O.	2
John Plahtar, Niles, O.	2
Anton Dobrovolec, Girard, O.	2
Jacob Bergant, Lisbon, O.	2
Henrik Pečarič, Nanticoke, Pa.	1 ½
Frank Skufca, Indianapolis, Ind.	1
Frank Podboy, Parkhill, Pa.	1
Frank Poličnik, Milwaukee, Wis.	1

Skupaj v tem izkazu (4 tedne) 155% polletnih naročnin. Prejšnji izkaz (4 tedne) 180%.

Zahvala kluba št. 1

Klub št. 1 se zahvaljuje posebno tamburaškemu zboru "Crvena Zvezda" in Savi Bojanoviču za njihovo brezplačno sodelovanje na slavnosti 30-letnice kluba št. 1 v nedeljo 29. oktobra. Dalje se zahvaljuje vsem, ki so sodelovali v sporedu ali pomagali pri drugih opravilih, in udeležencem, ki so napolnili dvoran.

— Odbor.

NAJVEČJA SLOVENSKA KNJIGARNA**SLOVENSKE IN ANGLEŠKE KNJIGE**

Pišite po cenik PROLETARCU

LOV ZA ZLATOM PO ZAPADU

V rudniških pasih po zapadu, v potokih in gramozu je že mnogo zlate rudo, toda večinoma vsebuje tako malo te kovino, da je bila produkcija dražja kot pa je znala vsota za vtrženo zlato. Od kar pa je vladu obljubila, da bo plačal za vasko unča zlata bližu \$32, se je to spremenilo. Prej je bila dolgo čas v smislu mednarodnega dogovora uradna cena nekaj nad \$20 za unčo. Na podlagi sedanjih cene je cekin z nominalno vrednostjo \$20 vreden v resnici kot kovina okrog \$30.

Prospektori so spet začeli prati gramoz v Coloradu in drugih zapadnih državah, kjer so bili (ali so že) v bližini zlati rudniki, in mnoge majne obnovile obrat. Delavce plačujejoča kakov poprej, za rumeno kovino pa dobre družbe dobro tretjino več, kakor pa je bila cena zlata do te jeseni.

Na sliki sta prospektorji, ki odstranjujeta v gramozu nabran zlato rudo. To delo je zamudno in se v malem obsegu le malokomu izplača.

Komunistična taktika za "ujedinjeni front" na napaken potu

Komunisti so vzeli v zakup geslo "ujedinjenog fronta", ne zato da so iskreno za združenje delavskih struj v enotno gnušno, provokatorsko početje preziral. Toda to, kar uganjajo komunisti, je bilo v Nemčiji in je v Zed. državah le metoda za oslabljanje delavskih vrstah še več zmede, računajoč, da bodo na ta način vse druge organizacije demoralizirali in končno sami zavladali nad delavskim gibanjem.

To pojasni, čemu tako strupen boj, čemu toliko laži v komunističnem časopisu in na komunističnih shodih proti socialistični stranki. N. pr.: "Socialistični šerif Benson v Milwaukee vrgel iz stanovanj dvanajst tisoč družin!" V resnicah je izgubil stanovanja, je pogural, da so dobine stan druge. Benson ni več šerif že od jeseni lanskega leta. Toda ker komunisti rabijo "socialističnega" šerifa, mora v njihovem časopisu imeti Benson naprej to šaržo zato, "da neusmiljeno meče na mrzlo cesto delavskih družin".

In kaj je videl komunistični reporter? Na velikem odru je bil zbor črncev, ki so sedeli zase. Ni pa povedal, da so bili črnci pevci, člani slovitega pesvaska zbora Hall-Johnson, in sedeli so na odru skupaj sajmi zase kakor sede člani in članice vsakega drugega pesvaska zbora!

Komunistom v Ameriki ni v boju zoper socialiste nobena laž preostudna in nobena metodica preumazana. Ako bi svojo energijo in agitacijsko silo, ki ni majhna, iskreno porabil za enotnost delavstva in v boju za delavsko pravice, bi pomnil veliko več kakor zdaj, ko so brez zaslombe med delavskim ljudstvom.

Ko je dne 26. oktobra prišel poslanik Hans Luther na javen uraden obisk v Chicago in govoril o "novi" Nemčiji, niso komunisti priedeli proti njemu nobene demonstracije. Če pa bi bil črkaški župan Kelly recimo socialist in poštejnjak kakor je milwauški D.W. Hoan, tedaj seveda bi napravili kravil tudi v Chicagu, zato da bi imeli potem toliko več prilike "razkrinkavati" socialiste.

Normal Thomas, pokojni Hillquit, pokojni Victor L. Berger, Waldman, Solomon in drugi vodilni socialisti niso nič drugega kakor sluge kapitalizma, pravijo komunisti in zato klicajo "demokratično", da je v kritičnih momentih radi svojih iluzij in fetišizma impotentno dobiti pravo perspektivo, ki bi mu omogočila držno in odločilno akcijo.

Demokracija in diktatura

V luči povojnih dogodkov na glavnem toriu naše babilonske civilizacije, v Evropi, bi moral biti človek velik optimist, obdan z iluzijami ali pa nevednostjo, ki bi se trdil, da je prava demokracija, to je socializem, kar je z marksističnega stališča oboje istovetno, dosegljiva v katekolički delželi edino s parlamentarno akcijo, to je doseglo vsebine

ANTON GARDEN:**Nekaj besed o demokraciji****(Nadaljevanje)**

pri državnih volitvah, ali pa z žuganjem s proletarsko diktaturo. Buržazija je dovolj jasno pokazala, da je za "demokracijo" le toliko časa, dokler ni ogrožena njena nadavlada.

Kakor veliko so v teh pred temi važnimi preveriti zatreli socialisti in socialistično orientirano strokovno gibanje, ne nosijo majhne odgovornosti za te debake niti komunisti. Optimist ali pa neveden je tisti, ki bi trdil, da ni kričanje o "diktaturi proletariata" igrajno v roke reakciji v katerikoli delželi. Pri organiziranju svojega gibanja ni Hitlerju nicesar drugega dalo tako izvrsto pretezo za nastop proti delavstvu, kakor levicarij s svojo kanonizirano parolo — diktatura proletariata. To omenjam tukaj le radi tega, da opozorim na škodljivost premljene v skrajno nevarne taktike. Slabo premljene radi tega, ker diktatura ni edina metoda za socialen preobrat, še manj pa cilj, nevarna pa radi tega, ker lahko miselno daje reakciji bič v roke, s katerim uniči svoje napsotnike, rebelno delavstvo.

Prav tako ni parlamentarizem edini način preobrata, ki je izvedljiv povsod in vselej, ali pa sploh vladna forma, ki odgovarja razmeram gospodarsko razvite ali pa v revoluciji se nahajajoče dežele. Velika napaka socialistične teorije in taktike je sankrosanknost, s katerim je zavila parlamentarizem, kar delavstvo le slepi. Sploh pa se je socialistična teorija vse premalo bavila s tem vprašanjem; kritično prav malo. Namesto da bi jo bili analizirali z marksističnega vidika, so levicariji proklamirali demokracijo in parlamentarizem za deklo kapitalizma, evolucionarni socialisti pa so ju prepleskali z reformizmom. Posledice obeh struj so iluzije na obeh straneh in razočaranje.

Resnica je, da je pomenil parlamentarizem velik napredok od absolutnega monarhizma v boju za človeške in posebno za delavskie pravice; tudi kapitalizem je velik korak socialnega in gospodarskega napredka napram feodalizmu. Radi tega napredka je delavstvo v pretežni večini zamenjalo parlamentarizem za demokracijo. Ta ideologija, ki izvira iz liberalizma 18. in 19. stoletja, je še danes dominanten faktor, dasi ne več tako utrjen kakor je bil pred nekaj leti; je indirektno tudi odgovorna za razkol med komunisti in socialisti. Ni pa to edini faktor, dasi je fundamentalen.

(Dalje prihodnjič.)

Izdajalci, nevedenje in brezbrinje med delavci so največji sovražnik delavskega razreda.

Ali ste naročnino na Proletarca že poravnali?

ELENORA MARXOV-AVELINGOVA:

MOJ OČE

(Hči Karla Marxa o njegovem življenju)

(Napisala po njegovi smrti l. 1883.)

Ni neugodnejšega trenotka za pisanje životopisja velikega moža kar je to trenotek, ki sledi takoj po njegovi smrti. Naloga je tem težja, ker je povrjena nekomu, ki ga je poznal intimno in ki ga je ljubil. Tokrat lahko očrtam samo mimožni osir življenja svojega očeta. Navedla bom kratkomalo samo njegova najpomembnejša dejanja; ne upam se pa sama razložiti njegovih velikih teorij in doganj; teorij, ki so temelji modernega socializma, doganj, ki so v stanu preobrniti vso politično ekonomijo.

Karl Marx se je rodil dne 5. maja 1818 v Trierju (Treviru) od židovskih staršev. Njegov oče, odvetnik, je bil zelo nadarjen in nanj so imel mnogo vpliva verske, znanstvene in umetnostne ideje francoskega XVIII. stoletja. Njegova mati je izhajala iz oglede židovske rodbine, ki se je v XVIII. stoletju preselila na Holandsko. Njegova prva prijatelja in tovariša sta bila Jenny (ki je pozneje postala njegova žena) in Edgar von Westphalen. Njihov oče, baron von Westphalen (ki je bil napol Nemec, napol Škot), je vzbudil v Karlju Marxu ljubezen do romantizma. Med tem, ko mu je njegov oče čital Voltaire in Racina, mu je dajal von Westphalen okušati Homerja in Shakespeareja. Ti pisatelji so ostali vse življenje Marxovi priljubljeni avtorji. Njegovi prijatelji so ga resnično ljubili in so se ga bali. Ljubili so ga zato, ker je imel vedno v zalogi kakšno šaljivo dejanje in bali se so ga zaradi njegovega nagiba do satire.

Karl Marx je dobil običajno šolsko vzgojo, potem je pa prešel skozi univerzi v Bonnu in Berlinu, kjer je študiral nekaj prava, da bi napravil veselje svojemu očetu, predvsem pa je študiral zgodovino in filozofijo v svoje lastno zadovoljstvo. Leta 1842 bi skoro sprejel docenturo na bonnski univerzi, toda politično gibanje, ki se je v Nemčiji začelo po smrti kralja Friedricha Viljema III. l. 1840 ga je pa dovedlo na drug tir. Voditelja porenskih liberalcev, Kampfhausen in Hansemann, sta ustanovila z Marxom v Koelnu nad Renom (Keimrajnu) dnevnik, nazvan "Rheinische Zeitung". Marx je bil njega sotrudnik in opozoril je nase predvsem s svojo pogumno in sijajno kritiko porenskega delavnega zborna, s kritiko, ki je vzbudila pozornost. Ko je bil star 24 let, mu je bilo ponudeno mesto glavnega urednika "Rheinische Zeitung", ki ga je sprejel in od tega časa se je pričela njegova dolga borba proti vsemu, kar je bilo despotično, zlasti pa proti pruskemu absolutizmu. Jasno je, da se je dnevnik takoj znašel pod nadzorstvom cenzorja. Ta je bil pa nemočen in ni prepovedal objave pomembnih članov, o katerih je uredništvo menilo, da morajo biti natiskani. Iz Berlina je bil zaradi tega poslan nalašč še en cenzor v Koeln, toda tudi ta dvoj-

na cenzura ni pomagala. "Rheinische Zeitung" je prispevala še nadalje uporne članke, tako da se je l. 1843 odločila vlada enostavno in kratkomalo ta dnevnik ustaviti. Isteleta se je Karl Marx oženil s svojo prijateljico iz mladih let, z Jenny von Westphalen, s katero je bil začaten sedem let, in mladi par se je naselil v Parizu. Tu je izdajal moj oče skupno z Arnoldom Rugejem "Deutsch-französische Jahrbücher", v katerih je Karl Marx objavil zelo mnogo socialističnih članov. Prvi njegov prispevki je bila kritika hegelovske filozofije. Potem je objavil eseje z židovskim vprašanjem. Ko so "Jahrbücher" prenehali iz hajati, je sodeloval v dnevniku "Vorwärts". Pravijo, da je bil njega izdajatelj. Ta dnevnik, čigar sotrudniki so bili Heine, Overbeck, Engels in drugi, nikdar ni imel običajnega odgovornega urednika in njega obstoj je bil vedno negotov. Marx je pa objavil knjigo "Die heilige Familie" satiro, ki jo je napisal skupaj z Engelsom in ki je bila naperenna proti Brunu Baueru in njegovi šoli hegelovskih idealistov.

Posvetivi se v tej dobi včinoma svojega prostega časa studiju politične ekonomije in francoske revolucije, je Marx nadaljeval svoj besni boj proti pruski vladni, ki je zahtevala od Guizota, da ga izžene iz Francije. Guizot se je pozuril ustrezni tez zahtevi in Marx je moral zapustiti Pariz. Odšel je v Bruselj, kjer je objavil leta 1846. francoski spis "Discours sur le libre-échange". Proudhon je pravkar objavljaval svoje "Contradictions économiques" ali "Philosophie de la misère" in napisal je Marxu, da pričakuje njegovo "bitajočo kritiko". Ni mu bilo treba čakati dolgo, kajti l. 1847 je Marx objavil svojo "Misere de la philosophie", "Reponse à la Philosophie de la misère" in "Monsieur Proudhon", delo, v katerem je pokazal začlenjeno metlo in to v obliki, kaže Proudhon gotovo ni pričakoval.

Na njegov nasvet se je stranka, ki je dotele združevala le majhno število pripadnikov in katere delovanje je bilo po vsem neopazljivo, izpremenila v obsežno organizacijo za propagando komunističnih idej; ostala pa je ilegalna organizacija in to zaradi tega, ker so kolikšne to ilegalnosti (nezaščitnosti) naravnost izsilile. Komunistična stranka je obstojala povsed, kjer so obstala društva nemških delavcev. Bilo je to prvo socialistično gibanje mednarodnega značaja, ki je združevalo Nemce, Angleze, Belgijke, Madžare, Polake, Svede itd. Bila je to prva organizacija socialno demokratične stranke.

(Dalje prihodnjič.)

Poročajte o aktivnostih

Poročajte v Proletarju o delu vašega kluba.

"Proletarci"

boste storili veliko uslugo, če mu skozi to krizo pomagate s tem, da naročnino če le mogoče točno obnavljate in da mu prido-

bite novih naročnikov.

Tudi prispevki v tiskovni fond so mu zdaj neobhodno potrebni

BRZOVLAK NOVEGA MODELA

Zeleniški "drži" so se začele resno ukvarjati z načrti, ki temeljijo na obračunavanju z vlaki starega modela. V raznih tovarnah so izdelali že precej vagonov različnih tipov za nove vlake na motorni pogon. Vagoni so veliko lažji in tako narejeni, da je pri dirjanju zravnji pristisk manj čim manj. Dosežejo lahko hitrost do 90 milij na uro, kar je mnogo več kot pa je zmorce sedanjih okornih težkih brzovlakov. Zeleniški so odzeli ogromno osebnega prometa ne samo privatni avtomobili, nego tudi avtobusi. Zdaj so začele z njimi konkurirati s tem, da znižajo cene, in v eksperimentiranju uvajajo tu in tam tudi vlake novega modela. En tak vlak novega tipa je na tej sliki. Pogon mu bodo oskrbovali motorji na benzini. Imata vagona in bo vozil 75 milij na uro. Služi bo prometu v Texasu.

Delo in napredek kluba št. 1 JSZ

K svoji 30-letnici je klub št. 1 izdal jubilejno knjižico na 36. straneh, v kateri je par daljših člankov, nekaj krajših notic in tri slike. Izdanje so omogočili oglaševalci. Kdor to knjižico želi, jo dobi, ako pošlje 10c. Naroča se pri Proletarju.

Na klubovi slavnosti 30-letnice v nedeljo 29. oktobra je bila sijajna udeležba vzlici krasnemu solnčnemu dnevu, ki je izvabil mnogo ljudi v okolico, ali pa na svetovno razstavo. Uspeh je bil dober v moralnem in gmotnem oziru.

Klub št. 1 je bil na svoji seji 27. oktobra osem novih članov in članic. Po končanem dnevnem redu je predaval Iv. Molek o Niri z ozirom na delavstvo. Razprave po predavanju so se udeležili Frank Alesh, Joško Owen, Anton Gorden in več drugih.

V soboto 28. oktobra se je vrnila v gornji Kafkovi dvorani na 26. cesti debata o vprašanju: Ali naj socialistična stranka pomaga ustanoviti novo delavsko stranko? Debatali so Henry Kavice in Ray Traunik iz Detroitja, ter Donald J. Lotrich in Oscar Godina, člani kluba št. 1 v Chicagu. Prva dva sta zastopala statistične, da bi socialistična stranka moralna delovati za ustano-

vitev nove stranke, druga dva pa sta dokazovala, da bi s tem ničesar ne pridobil, zato je najboljše, da daje pod svojim imenom in ne sodeluje s skupinami, katere hočejo novo stranko.

Zaradi premalo odmerjene časa, ki so ga imeli govorniki, predmeta niso mogli obdelati kakor bi bilo potrebno. Debato je aranžiral mladinski odsek kluba št. 1 s sodelovanjem mladinskega odseka kluba št. 114 v Detroitu.

Sodni odbor, v katerem so bili Joško Owen, Fred A. Vider in Chas. Pogorelec, je z dvema proti enemu glasu prisodil zmago Lotriču in Godini.

V nedeljo 26. novembra priredi klubov pevski zbor "Sava" koncert. Sodeluje češki mešan pevski zbor "Karl Marx" in njegov tamburaški zbor. Vršil se bo v dvorani CSPS. Vstopnice so v predprodaji po 40c in pri blagajni 50c.

Ob prilikah banketa socialistične stranke v nedeljo 29. oktobra v Chicagu, ki je bil ob enem prireditve v spomin pokojnemu sodrugom Debsu in Hillquitu, je bila v imenu kluba št. 1 prispevana vsota \$52 v prid soc. stranke in socialistične organizacije čakaškega okraja. Klub je prispeval \$10, ostalo pa je nabral D. L. Lotrich med člani in somišljeniki.

Z več frakcij raznih narodnosti je bilo razpuščenih. Razlogato je več, največ pa so skrivi notranji boji. Koliko izmed njihovih članov je dobila reakcija, je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Kje so sodruži Hrvati? To lahko vemo, da reakcija je težko konstatirati.

Jesenski koncert 'Save'
 Chicago. — Ali ste že opazili v meščanskem časopisu "novo vprašanje", katerega je prinesel "new deal", vprašanje, kako naj posameznik prabi svoj prosti čas, ki je prišel s skrajšanjem delovnika? (Za brezposelne to vprašanje traja že več let, oziroma kako dolil delo in priti do zasluga ter kruha.) Ljudje, ki se zanimajo, kako bi iz posameznikov napravili "dobre" duše in s tem rešili socialna in ekonomska vprašanja, sugestirajo razne zabavne in prosvetne projekte, v katerih naj bi sodelovali tisti, katerim je Nira prinesla več prostega časa.

Vsekakor pevcem in pevkom socialističnega zobra Save do sedaj vprašanje, kaj storiti s prostim časom, še ni delalo posebnih preglavic, ker so v pretežni večini "on the go". Če niso zaposleni z vajami, je pa kaj drugega. In pripravljanje za jesenski koncert, ki bo 26. novembra v dvorani CSPS, je za Savane že dalj čas važno vprašanje. Rezultat tega je lep program, ki po podan na tem koncertu. V daljšem sporedu pesmi sedaj gladimo "grče", ki so že približno izblane in v prihodnjih par tednih popolnoma izginejo.

Na tem koncertu bo gostoval tudi češki pevski zbor Karl Marx ter njegov tamburaški odsek, ki bo igral tudi za ples. Znano je, da so čehi dobri pevci in še boljši godbeniki. Posetnikom prihodnjega Savinega koncerta se bodo govorito dopadli češki tamburaši, večinoma sami mladi fantje, okrog 25 po številu, ki tako igrajo valčke, polke in tudi za "madino", to je angleške komade, da mora plesati tudi najbolj revmatičen človek. Boste videli, kako bo fletno! Vstopnice za program in ples so predprodaji po 40 centov, pri blagajni bodo 50. Preskrbite si jih, vsekakor si pa rezervirajte četrto nedeljo v novembra za Savin koncert.

Iz Bridgeporta, O.

V soboto 11. novembra ob 7:30 zvečer priredi klub št. 11 veliko veselico z bogatim sporedom. V slovenščini bo vprizorjena igra "Postrešek Nata pri zasiščevanju", v angleščini pa šala "Hi'am Blows". Dalje bodo na sporedu deklamacije in razni drugi nastopi.

Ta prireditev, ki se bo vrnila v društveni "dvoranu na Boydsville", je prva v tej sezoni s tako bogatim sporedom. Nadejamo se, da nas obišejo tudi rojaki iz sosednjih naselbin. Vstopnina je samo 25c za osebo. Otroci do 12. leta so vstopnine prosti. Morebitni prebitek se porabi v agitacijske namene, za volilno kampanjo in v prid drugih aktivnosti našega kluba.

Ker bo to ravno Martinova sobota, bo na razpolago novi mošt in pa newyorkško vino. Na svidenje 11. novembra!

Joseph Snov, tajnik.

Zunanji gosti na slavnosti 30-letnice kluba št. 1 J. S. Z.

Chicago, III. — Na slavnosti 30-letnice kluba št. 1 v nedeljo 29. oktobra je bilo precej gostov iz drugih naselbin, posebno še iz North Chicaga in Waukegan, od kjer jih je prislo nad dva setja.

Iz Detroitja jih je bilo 18—večinoma člani mladinskega oddelka kluba št. 114. Iz Oglesbyja, Ill., je prišel Anton Udovich ter sodružica Pohar in Krnec; iz Nokomisa G. Plahutnik in John Rak st.; iz Springfielda sodružica Julia Krmelj; iz Lyonsa Martin Potokar s soprogo; iz Virdna, Ill., je prišel Simon Kavčič, ki je sodeloval pri ustanavljanju kluba št. 1 in pri ustanavljanju prve socialistične organizacije v Chicagu pred 2. leti.

V imenu ameriške socialistične stranke je prišel na slavnost milwauški župan D. W. Hoan, ki je bil tudi glavni govornik. — Porocenec.

Neorganiziran socialist je kakovojk brez orozja.

Nemški zrakoplov Graf Zeppelin, (ki je na teji sliki), je edini na svetu, ki se je do celo posrečil, bodisi v prekoceanskih poljetih in v prometnem oziru. Dne 26. oktobra je ponovno priplul nad Chicago. Vozil je iz Nemčije preko Atlantika v Brazilijo in nato v Severno Ameriko s Chicago za svoj cilj. Ta vožnja znaša razdaljo 13,500 milij. Do Akrona, O., je imel Graf Zeppelin 68 oseb moštva in potnikov in tri več iz Akrona do Chicaga.

Ta zrakoplov, ki je plul iz Azije preko Pacifika v Severno Ameriko, in že večkrat nad

Atlantikom v Južno ter v Severno Ameriko, nad Sibirijo, nad Afriko itd., uporablja sedanja nemška vlada za svojo propagando v inozemstvu, dasi nima za zgraditev in uspehe te zračne ladje nikakih zaslug. Bila je zgrajena in izpopolnjena pod prejšnjimi nemškimi vladami, o katerih Hitler trdi, da so bile več ali manj prežete z "marksizmom".

Anglija in Zedinjene države sta tudi poskušali tekmovati Zeppelinu z ogromnimi zrakoplovi, toda do zdaj še brez uspeha. Večnjuni zračnih velikanov je končalo katastrofalo z veliko izgubo življenj.

Sijajno uspela proslava 30-letnice kluba št. 1 JSZ

Trideset let je za slovensko organizacijo v Ameriki že precejšnja življenska doba. Množica društva, pa tudi centrale, ki obstoje 30 let in več, so že v postaranju. Ne pa klub št. 1 JSZ, ki je imel v nedeljo 29. oktobra v dvorani CSPS na Zapadni 18. cesti slavnostno prereditev k svoji 30 letnici. Praznoval jo je ne kakor ostarela organizacija, nego v enako mladostno svežem navdušenju kakor ga je imel ob času ustanovitve. Vendar pa je bila razlika. Takrat se slabici—povsed neupoštevan in majhen, poslednjih par desetletij in danes pa delaven kakor še nikoli poprej.

Klub št. 1 je eden onih redkih klubov v JSZ, ki si je znal polniti vrste in nadomestovati odstope in odpadle z novimi člani, in pri tem—kar je najvažnejše—ni pozabil, da se razteza njegovo agitacijsko pole ne samo med priseljene rojake, nego tudi med njihove rojene otroke. Klubi, ki so tu zato zanemarili, so se starali in se starajo zaenzo s staranjem svojih članov.

Dvorana CSPS prošlo nedeljo je bila polna. Vreme je bilo za prireditve v dvoranah neugodno—ne zaradi kakšne snežne nevihte, ali naličov, ampak zato, ker je bila izredno lepa nedelja—tako rečno zadnja prilika za družinske izlete v okolico mesta, ali pa na svetovno razstavo. Mnoge je premotilo in jih ni bilo na prireditve. Drugi, ki so hoteli prisostvovati izvajaju bogatega sporeda, ali ki so naklonjeni klubu toliko da jih ne bi zadržalo ne tako ne tako vreme, so prišli in bili zadovoljni, da so prišli!

Pripravljalni odbor je zagotovil, da se spored prične točno ob 3. Obljube ni držal, ker je bilo ob 3. le dobrej 150 ljudi v dvorani. V pol uri pa se je napolnila. Zastor se je dvigal ob 3:35 in pred seboj smo imeli živo sliko, ki je predstavljala organizacijo: predsednik, seje, udeležence razpravljajo, delavec z zavahanimi rokavi, napis "V organizaciji je moč", napis "Trideset let kluba št. 1", mladež, odbornike organizacije pri svojih posilih—tamburaški zbor Crvena zvezda pa je igral Internacionál! Občinstvo jo je poslušalo stoje.

Zelo dober pričetek—so rekli ljudje. Joško Over je nato predstavil zastopnika SNPJ. Ivan Molek je prišel na oder. V izbra-

"new deal". In Smolar, ki kanalidira za zeta, tolmači namerjanca Potrošku—tako namreč je ime našemu rojaku, da je on s svojim socializmom in s svojim socialističnim časopisom čisto iz mode, kajti zdaj imamo "new deal"!

Zeni njegovi je hudo—kajti kaj vendar ima od garančije—njen mož pa lahkomiselnemu motri vse to in se brije norca ter se smeje vsem skupaj. Na seje hodi, na shode, dela za stranko—pa nima prav nič koristi od tega. Umetno, da je zen tako vedenje nepojmljivo, kajti ona ima opravka v hiši čez glavo, skribi z otrocmi, skribi za bodočnost—mož brez dela—on se pa smeje! Nezno!

Pa se pojavi Bradavica, mister Bradavica! Na sporedu je napisano: Bradavica, agitator. Človek bi mislil, da se ti prikaže pred oči navdušen agitator za preobrat, za socializem, za revolucijo ali kar že—na, pa vidiš gizdalina, ki se baha, da je v politični službi in agitira za Rooseveltov "new deal", za demokrate in ob enem pa izpove, da ni lepo, ker je toliko Slovencev v tem mestu, pa niti svojega aldermana nimajo, še celo garbič-kolektorja ne in ne šintarja!

Prizor za prizorom vas drži v napetosti. Privihrata Potroškova otroka—fant namreč iz banke in hči iz restavracije, in britko potožila, da je new deal navaden bunk! Agitator Bradavica—ker ne vidi drugega izhoda, pa pravi, da se mu vse tako zdi, da sta dobila placi po svoji vrednosti. S tem je dregnil v gnezdo prepira, beseda da besedo in Bradavica se znajde zelo proti svoji volji v škatu vode. Pač smola. "New deal je padel v vodo", konstatiра eden igralcev smeje. Vlogo Potroška je imel Andrew Miško. Ne mogla bi biti v boljših rokah. Potroškova žena Barbara je bila Anna Miško, ki je fino igrala. John Kochevar je imel vlogo Smolarja in John Hujan se je na svoji karakteristični način postavil v vlogi Bradavice. Oba sta bila zelo dobra. Potroškovega sina Rudija je igral Fr. Sodnik. Ne vem, če sem ga že kdaj prej videl na slovenskem odru. Mlad fant, ki pa ima dar za igralcu in se lahko izvzeka v dobro moč. Vlogo hčerke Tilde je imela Alice Artach. Ona nam ni tujka na odru. Svojo vlogo je fino pogodila.

Zaključna točka prvega dela sporeda je bila enodejanka "Nova igra". Spisal jo je Ivan Molek. V nji vidite hišnega ata, ki je že 30 let socialist in dela za stranko ter vse to—kakor se huduje njegova žena, ki ga jezno vprašuje, da kaj vendar ima od tega? Imata si na hči, ki sta na tipičen ameriški način tudi zaverovana v

kvarter, in pa impresiven zbor

slovenskih otrok, ki nam je v zaključni točki drugega dela podal recitacijo "Klic mladih". Scenerija je bila primerna priporoča; nad dvajset otrok—mladega, ambiciozne politike, ki si kleše pot naprej na razčun bednih in z demagogijo, lažnim patriotizmom in z aragonostjo. Med njima je delavec, ki je potisnen v ječo in nato pred sodni stol zaradi pisketiranja, zaradi "kaljenja javnega miru", vsled osmisljenja, da je nevaren radikalitet. Obravnava pa prisostuje, porota—ne navadna porota, nego "jury of the people", kajtor naglaša v svojem pravoreku njen načelnik.

Sodnik je bil Oscar Godina, prosekutor Johnny Kochevar, delavca Svetlicka je predstavljal Johnny Rak, sodiščni klerk je bil Frank Sodnik, in načelnik Porote Frank Zaitz.

Prizor je bil močan argument za odpravo socialnih krijevin in na občinstvo je napravljen velik vtis. Johnny Kochevar in Johnny Rak sta bila v svojem argumentirjanju izbrana. Sploh je bila vsa igra prav dobro vprizorjena.

Program je bil končan nekaj minut pred 7. Trajal je skupno z odmori 3 in pol ure. Malo predolg za nekatere.

Tel. 1475

PROSVETNA MATICA Jugoslovanske socialistične zveze 3639 W. 26th St. CHICAGO, ILL.

ODBOR:

Ivan Molek, Anton Garden, John Rak, Charles Pogorelec, tajnik.

SEZNAM PODPORNIH DRUŠTEV VČLANJENIH V PROSVETNI MATICI

S. N. P. J.

- St. 237, Conneaut, O.—Tajnik Joseph Sedmak, 598 Orange St.
- St. 244, Taylor, Pa.—Tajnik Anton Zagar, RFD 2, Box 37, East Brady, Pa.
- St. 254, Bon Air, Pa.—Tajnik John F. Korber, RD 2, Box 79, Johnstown, Pa.
- St. 262, Farrell, Pa.—Tajnik Cyril Furian, RFD 1, Box 396, Sharon, Pa.
- St. 267, Sublet, Wyo.—Tajnik Fred Malgai, 25 Central Park, Peru, Ill.
- St. 3, Johnstown, Pa.—Tajnik Ilijia Bubalo, 904 Chestnut St.
- St. 5, Cleveland, O.—Tajnik Ludvik Medveshek, 6409 St. Clair Ave.
- St. 6, Morgan, Pa.—Tajnik Jacob Dermota, Box 427.
- St. 10, Rock Springs, Wyo.—Tajnik John Omeyc, 1504 S. 57th Ct., Cicero, Ill.
- St. 2, La Salle, Ill.—Tajnik Fred Malgai, 25 Central Park, Peru, Ill.
- St. 3, Johnstown, Pa.—Tajnik Ilijia Bubalo, 904 Chestnut St.
- St. 5, Cleveland, O.—Tajnik Ludvik Medveshek, 6409 St. Clair Ave.
- St. 6, Morgan, Pa.—Tajnik Jacob Dermota, Box 427.
- St. 10, Rock Springs, Wyo.—Tajnik John Omeyc, 1504 S. 57th Ct., Cicero, Ill.
- St. 14, Waukegan, Ill.—Tajnik John Artach, 1015 Lenox Ave., No. Chicago, Ill.
- St. 295, Bridgeville, Pa.—Tajnik John Zilatoper, Box 22.
- St. 262, Little Falls, N. Y.—Tajnik Joseph Cvetzar, 67 Petrie St.
- St. 287, Burgettstown, Pa.—Tajnik Frank Laurich, 10 Linn Ave.
- St. 295, Bridgeville, Pa.—Tajnik John Zilatoper, Box 22.
- St. 262, Milwaukee, Wis.—Tajnik Frank Perko, 831 W. National Ave.
- St. 299, Walsenburg, Colo.—Tajnik George Stiglich, 525 Main St.
- St. 312, Cleveland, O.—Tajnik H. Stanich, 722 E. 160th St.
- St. 318, Baggage, Pa.—Tajnik John Dolenc, Box 73.
- St. 47, Springfield, Ill.—Tajnik Mary Smola, 227 W. Poplar St.
- St. 344, Sheboygan, Wis.—Tajnik Leo Milostek, 1226 Alabama Ave.
- St. 358, Power Point, O.—Tajnik Stephen Chuck, Box 45.
- St. 368, Purgle, W. Va.—Tajnik John Gallon, Bx 63, Osage, W. Va.
- St. 412, Frederick, Colo.—Tajnik George Zadel, Box 195, Firestone, Colo.
- St. 434, Arma, Kans.—Tajnik John Zupan, 417 Woodland Ave.
- St. 87, Herminie, Pa.—Tajnik Joseph Fias, Box 437.
- St. 88, Moon Run, Pa.—Tajnik Frank Frankočnik, Box 133.
- St. 449, Cicero, Ill.—Tajnik Frank Margolle, 1801 So. 58th Ave.
- St. 494, Point Marion, Pa.—Tajnik Tony Zupančič, Box 861.
- St. 535, Akron, O.—Tajnik Leo Bregar, 584 Jersey Ave.
- St. 559, Chicago, Ill.—Tajnik Donald Lotrich, 1937 S. Trumbull Ave.
- St. 564, Detroit, Mich.—Tajnik Andrew Grum, 12530 Maine St.
- St. 569, Fontana, Calif.—Tajnik Mike Ferlin, 518 Jones St. (rear).
- St. 102, Chicago, Ill.—Tajnik Catherine Bernik, 3204 S. Karlov Av.
- St. 104, West Allis, Wis.—Tajnik Anton Jersin, 1129 S. 62nd St.
- St. 106, Imperial, Pa.—Tajnik Jacob Zitko, Box 725.
- St. 119, Waukegan, Ill.—Tajnik Antonia Bezek, 1124 Jackson St., No. Chicago, Ill.
- St. 121, Detroit, Mich.—Tajnik Lee Junko, 550 Belmont St.
- St. 122, West Aliquippa, Pa.—Tajnik Frank Strubelj, 125 Main Ave.
- St. 124, Forest City, Pa.—Tajnik Frank Rataje, Box 685.
- St. 126, Cleveland, Ohio.—Tajnik John J. Gabrenja, 22010 Ivan Ave.
- St. 137, Cleveland, O.—Tajnik Antoinette Simčič, 1091 Addison Rd.
- St. 138, Canonsburg, Pa.—Tajnik John Troha, Bx 166, Strabane, Pa.
- St. 142, Cleveland, Ohio.—Tajnik Louis Mrmola, 780 London Rd.
- St. 147, Cleveland, O.—Tajnik Leonard Polaski, 6319 Carl Ave.
- St. 158, Euclid, O.—Tajnik Matthew Dobevic, 20230 Goller Ave.
- St. 168, Conemaugh, Pa.—Tajnik Blas Brezovsek, Box 74.
- St. 177, Reliance, Wyo.—Tajnik Peter Grohar, Box 63.
- St. 192, Milwaukee, Wis.—Tajnik Frances Gradišar, 732 W. Walker Street.
- St. 198, Willard, Wis.—Tajnik Mike Ferlin, R. 1, Box 121.
- St. 204, Luzerne, Pa.—Tajnik John Matičič, 376 Miller St.
- St. 206, Gross, Kans.—Tajnik Louis Vene, Box 94.
- St. 234, Milwaukee, Wis.—Tajnik John Gallon, 430 S. 2nd St.

- St. 181, Power Point, O.—Tajnik Mary Bogataj, Box 12.
- St. 211, Gowanda, N. Y.—Tajnik John Vehar, 141 Miller St.
- J. P. Z. S.
- St. 19, Milwaukee, Wis.—Tajnik Leonard Alpner, 708-A W. Pierce Street.
- S. D. Z.
- St. 27, Cleveland, O.—Tajnik F. Durn, 15605 Waterford Rd.
- J. S. K.
- St. 36, Conemaugh, Pa.—Tajnik John Brezovsek, Box 126.
- SAMOSTOJNA DRUSTVA "Vojolica", Milwaukee, Wis.—Tajnik Joseph Vidmar, 2029 W. Brown Street.

KLUBI J. S. Z.

- St. 1, Chicago, Ill.—Tajnik Peter Bernik, 3204 S. Karlov Ave.
- St. 3, Oglesby, Ill.—Tajnik John Pohar, Box 63.
- St. 11, Bridgeport, O.—Tajnik Joseph Sny, RFD 1, Box 7.
- St.

NO. 1364

Published Weekly at 3639 W. 26th St.

CHICAGO, ILL., November 1, 1933

Telephone: Rockwell 2864

VOL. XXVIII.

Seven Years Ago 'Gene Debs Died, The A. F. of L. Yet He Still Lives

BY JAMES ONEAL

Seven years ago on October 20, 1926, Eugene V. Debs died at Lindlahr Sanitarium, near Chicago. His death was the passing of the most powerful labor agitator in this country, the spiritual leader of the Socialist movement, the fiery crusader and lover of human kind. There is little doubt that his imprisonment shortened his life, although 'Gene always assured his friends that he was not conscious of the stone walls and steel bars.

Several books have been written of 'Gene Debs, each one having a merit of its own, but the final biography remains to be written.

Four men, perhaps five, stand out in the older generation of the Socialist Party, 'Gene Debs, Victor L. Berger, Morris Hillquit, Meyer London, and Ben Hanford. Berger was the incomparable organizer of victory; Hillquit the philosopher, economist and logician; London the soul aflame in resentment against abysmal wrongs; Hanford the master of a form of proletarian oratory that escapes definition, and Debs depicted above.

To know these five comrades was to be proud of the movement of which they were accepted leaders. Each towered high in the movement and was loved by the party members.

'Gene Debs was of the angular build of Lincoln without the latter's apparent awkwardness. In his presence one was impressed with his intense earnestness. His sincerity and profound convictions overwhelmed those with whom he talked. An opponent might disagree with him and yet affirm his affection for Debs. He was the best known man in Terre Haute and it was difficult for him to complete an errand in the business section because so many stopped to talk to him or to grasp his hand.

Debs had unswerving confidence in the working class. At times he was impatient with the workers and often with their representatives, but this was due to his eagerness to get the workers marching under their own class banner

Our Doings Here and There

The English Section of branch No. 1 Chicago, held a very interesting meeting last Thursday night at the office of Proletarec. About 20 comrades were present and participated in the lively discussion that took place. Several new members were initiated. The next meeting will be held on Friday, November 10. All members are urged to be present and bring a friend along.

Proletarec is now being published on 6 pages. Ever since it was reduced to 4 pages numerous articles and reports had to wait for publication for a week or more at times because of lack of space. Six pages still does not meet the requirements for all material we receive every week nevertheless, it permits more of our branches to be presented with their activities in each issue. The task now is, circulation. Branches in the larger cities can help in this respect by ordering bundle orders each week for distribution among friends and sympathizers. This would in turn help our solicitors get new subscribers and would at the same time advertise their local branch doings.

On November 26, Singing Society Sava of branch No. 1 will hold its concert at the CSPS Hall. All summer the singers have been rehearsing for this affair and promise a real treat to all that attend. Besides their own numbers, "Karl Marx," a Bohemian Socialist chorus, will feature on the program with a few at the door.—John Rak.

in every phase of the class struggle.

In five elections he was the presidential candidate of the Socialist Party, the last time in 1920—when he was a prisoner in the Federal penitentiary at Atlanta. In the first four elections, 1900 to 1912, Debs was always assigned for his final speech to Terre Haute. We who received him, who arranged those meetings, knew how much 'Gene Debs gave of his life to the movement.

He began these tours stocked with physical energy; when he reached the end he was gaunt and haggard, although as mentally alert and as spiritually alive as when he started. He lost weight and months would pass before he would recover from the ordeal. He could not resist the attentions of the audience at the end of a meeting or of friends in a hotel. For that reason one comrade was always assigned to him whose main duty it was to drag him away from these attentions so as to conserve his energy.

The campaign of 1908 was the most severe ordeal of these campaign struggles. That was the year in which the party hired the "Red Special" train and financed it largely from collections taken at meetings. How Debs survived that fearful drain on his vitality is a mystery. When he arrived in Terre Haute, he was happy but near exhaustion, and yet that final speech of the campaign measured up to his best.

Oratory was not a gift with 'Gene. He enjoyed telling the story of his first attempt before a club of which he was a member. He spent weeks in careful preparation, determined to carry the audience by storm, but when he faced his friends he wilted. So did the prepared address!

However, he became one of the greatest speakers of his time. Wendell Phillips and Robert G. Ingersoll, the latter a personal friend, both masters of platform oratory, had the greatest influence upon 'Gene's style, although he did not imitate either.

Here it may be said that the Canton speech he delivered

against the war was deliberately planned with full knowledge of the consequences. The writer stopped in Terre Haute a few weeks before the Canton meeting and was told by 'Gene what he intended to do. The war mania was high. He contended that some one must squarely challenge the Espionage Act and that it was his duty to do it. His arrest, trial, conviction and his defiant speech in court are now a part of Socialist history.

Seven years ago he hurt us by passing on, and every anniversary of his death leaves us still keenly conscious of our measureless loss. 'Gene Debs, soul of the proletariat, courageous fighter for the class for whom you lived and died, we dip our red banner in salute to your memory!

MASS MISERY

A survey of the health of the families of jobless workers in the leading cities of the country would no doubt show an appalling situation. One such survey has been made in one area of the East Side in New York City which covered 4,500 families between 1930 and 1932. The findings show that illness has increased 83 percent in these families of the jobless in this period!

This is a fearful toll of misery to be taken by workers because our industrial system fails to operate.

Men, women and children contract diseases due to lack of sufficient food, warmth and shelter and because of accumulating mental distress.

It is impossible to make this mass misery vivid to those who do not live in such a hell. But to those who must endure it life is fast becoming intolerable. To end that misery, to restore to the human race the happiness that is easily available is the task of the Socialist movement.

The New Leader.

PRESENT-DAY YOUTH

"Willie," cried his mother, "come into the house this very minute. I have some errands for you to do."

"Why, mother!" exclaimed Willie. I want to grow up to be a law-abiding citizen. Dad says the new code forbids child labor."

Why not pay high wages if the worker is a cash customer?

By NORMAN THOMAS

It is with profound disappointment that all Socialists, all foes of Fascism, all lovers of labor's cause, must view the record of the recent A. F. of L. convention. That convention itself was somewhat aware of the crisis it faced. It heard without disquietude General Johnson's declaration that labor unions should be regulated by government, that each labor union should have a government representative in its control and that strikes were henceforth unnecessary. It is only a comparatively short step beyond this to the labor set-up in Hitler's "totalitarian" state. And this speech, remember, came from a man who is one of the most important members in an administration which is often cursed because it is too friendly to labor!

It is useless to make the Administration the principal culprit in this situation. General Johnson's speech was a warning of what is bound to happen save as labor by its own power and wisdom averts it. But what did the A. F. of L. do? It listened to some sound speeches on the evils and dangers of NRA. It decided to join the boycott on German goods. It adopted some resolutions. It finally granted a charter to the Amalgamated Clothing Workers, which I hope will prove a good thing. It warned of the dangers of uncontrolled inflation.

But it did not exert itself to have a clause inserted in the code that wages should automatically rise with the cost of living. It did not clear the way for industrial unionism, but instead voted to split up in crafts the Brewery Workers' Union, a precedent that will do untold harm. It did not take adequate steps to democratize unions or end racial discrimination. It did not set up more efficient machinery of organization, strike relief and labor defense. It did not recognize the necessity for independent political action to capture political power before it is too late.

Unless the Executive Council can repair these omissions very rapidly, in many places and in many industries workers will be faced with the bitter choice: no union, a company union, or one of several inefficient and sometimes mutually hostile craft unions. Who can blame them if under these circumstances they seek to form independent industrial unions of their own, whatever the risks involved?

Some Mistake About Loons

"Crazy as a loon!" Who in the 'ell ever heard of a loon so loony as to go hungry in the midst of plenty?

Why not pay high wages if the worker is a cash customer?

WONDER WHAT OUR NEIGHBORS THINK?

Will Ballyhoo Change The Profiteers?

That's what makes the job of the NRA so difficult. It is easy to fool workers and keep them in economic bondage. Their chief complaint today is that the master class is no longer able to use them. But it is hard to fool exploiters whose only yardstick for the measurement of success is the amount which they can take for themselves by utilizing men and machines.

There is the job which must be done. The owning class has no interest in doing it. Only Socialist workers can be depended upon to see it through. For only Socialists are ready to scrap all old concepts of success and conduct human endeavor for the sole purpose of social welfare rather than private profit.

Reading Labor Advocate.

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

been told. It was attractive but too lengthy.

We have turned into another period of the clubs history and the road is open before us. Now that we have contributed a definite part to the cause of the workers, to Socialism, and now that we have the experience and a better understanding of what the workers need we must make the next ten years the most profitable in the clubs' history. Everything looks bright and the future assures positive success.

Socialists in Cook County were busy on a dozen fronts last week. We held the regular County Central Committee meeting and among other things selected comrade Booth to the Executive Committee to fill the vacancy caused by the resignation of Mary Hunter who moved to New York with her employer. A financial report was rendered and a decision reached whereby only the County organization has permission to solicit funds to sustain the organization but that the 25% of the receipts would be given the State organization.

Then Saturday night the young comrades had their turn. A debate was arranged between comrades Henry Kavcic and Ray Traunik representing the English section of branch 114 JSF of Detroit, Mich., and Oscar Godine and this writer of branch No. 1 JSF. The subject was "that the Socialist Party help form a new labor party". Those that listened said it was interesting and instructive. The judges gave us Chicagoans the decision. These two Detroit comrades brought 16 others along with them. And what a time they made of it. We were very happy to have these sturdy comrades with us and hope we'll soon have the pleasure of meeting them again. The social that followed afforded us an opportunity to meet each of the visitors personally. The attendance exceeded our expectations and the young folks were numerous. We are progressing splendidly.

This big celebration came to a most fitting climax on Sunday, Oct. 29th with a lengthy and attractive program. Songs, talks, plays and a heart reaching address by the Socialist Mayor of Milwaukee, Daniel W. Hoan were the features. A goodly number of the people attended and stayed until closing time. I missed out on most of the program in order to escort Mayor Hoan to and from our celebration so I cannot relate other than what I've

progressing splendidly.

More about the banquet will be published next week together with the list of contributors to the Jugoslav amount. We are informed that over \$1200.00 was raised at the banquet.

A Hillquit memorial meeting was held in Chicago on Monday, Oct. 16. Prominent speakers extolled the benefits to Socialists and all workers due to Hillquit's unusual abilities. He shall never be forgotten.

The 30th Anniversary Program

Last Sunday, October 29th, branch No. 1 of the Jugoslav Socialist Federation of Chicago, celebrated its 30 years of active life in the Socialist movement with a fitting program at the CSFS Hall, 1126 W. 18th St.

For this occasion the branch issued a souvenir journal with three group pictures of its membership, its singing society "Sava" and one which dated back to the year of 1910. Besides the program, this journal contains the history and activities of the branch from its beginning. An English article acquaints the Americans with its past history.

The program, as was stated in previous issues of this paper, suited the occasion. The two plays, one in Slovene and one in English, were well put up and the musical numbers by Robert Zukovick from North Chicago and Frank Cotman Jr. of Chicago were excellent. Singing society Sava and the Bohemian quartet rendered a few selections and several short talks by representatives from other organizations congratulated the branch upon its work. The principal speaker was Mayor D. W. Hoan representing the national executive committee of the Socialist Party who made a fine address, complimenting the branch on its activities and urging the comrades to continue their good work. The juveniles in their

recitation, the pantomime and other numbers of the program were well arranged and made a good effect. The hall was well filled, not only with our Chicago sympathizers but also with out-of-town visitors. From Detroit 18 young comrades of branch 114 were present. A large delegation also came from North Chicago and Waukegan. Other nearby cities from which we saw people present were Oglebay, La Salle, Vernon, Nokomis and Springfield. There were probably a few more people from other cities with whom we did not get acquainted, but nevertheless, this was one of the largest out-of-town representations the branch has had at any time of their doings. This should add encouragement to the members of branch No. 1 to carry on their work and an inducement to their sympathizers to join the party so that the next Anniversary can be celebrated even in greater style.

Income and Outgo

Achimedes might have been a swell figure, because they say he squared the circle, but what we want to know is how to make two ends going in opposite directions in a straight line meet at the home plate.